

LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSILLA HELPOUSTA PAIKALLISYHDISTYSTOIMINTAAN

Saukkoriipi Mervi

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus
Tradenomi

2022

Liiketalouden koulutus
Tradenomi

Tekijä	Mervi Saukkoriipi	Vuosi	2022
Ohjaaja	Tia Lämsä		
Toimeksiantaja	Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry		
Työn nimi	Lainsäädännön muutoksilla helpotusta paikallisyhdistystoimintaan		
Sivumäärä	34		

Opinnäytetyössä tutkittiin valmisteilla ollutta toimintaryhmälakia, jonka tarkoituksena oli keventää paikallisyhdistysten hallintoa. Uutta lakia oli tarkoitus esittää yhdistyslain uusimisen yhteydessä eduskunnan syysistuntokaudella 2022. Jo yhdistyslain uusiminen tuo monenlaisia helpotuksia paikallisyhdistysten hallintoon, tämä opinnäytetyö rajattiin kuitenkin käsittelemään vain toimintaryhmälain tuomia helpotuksia. Lokakuussa lakiehdotuksen todettiin vaativan yksityiskohtaisempaa tarkastelua, eikä toimintaryhmälakia tuotu eduskunnan käsittelyyn yhdistyslain uusimisen yhteydessä.

Opinnäytetyön tutkimusongelmana oli Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:n (myöh. SKAL) paikallisyhdistystoiminnan haasteet. Tutkimusongelmaa tarkasteltiin kansalaistoiminnan näkökulmasta ja tavoitteena oli selvittää, olisiko toimintaryhmälaki tuonut helpotusta SKALin paikallisyhdistystoimintaa. Tavoitteena oli selvittää, olisiko toimintaryhmälaki virkistänyt paikallista toimintaa ja olisiko se näin vastannut kolmiportaisen organisaation paikallistason tehtäviin paremmin. Tutkimuksessa perehdyttiin myös lain valmisteluprosessiin, lainsäädännön uudistamisen perusteisiin sekä asiantuntijoiden ja kansalaisten mahdollisuuksiin vaikuttaa tähän lakiuudistukseen.

Tutkimus on laadullinen tutkimus. Sen pääaineistona toimivat kirjalliset lähteet, kuten lain valmisteluun liittyvät oikeusministeriön asiakirjat ja SKALin raportit paikallisyhdistysten nykytilasta.

Tutkimustuloksena todetaan, että toimintaryhmälaki yksinään ei olisi voinut tuoda helpotusta paikallisyhdistysten toimintaan, mikäli innostuneita vapaaehtoisia ei olisi, sillä myös toimintaryhmässä vapaaehtoisia olisi tarvittu. Mikäli toimintaryhmälaki tulevaisuudessa toteutuisi, olisi se hyvä vaihtoehto uusien toimintaryhmien perustamiseen ja rekisteröimättömien yhdistysten toiminnan selkeyttämiseen.

Avainsanat	Yhdistyslaki, toimintaryhmälaki, lain valmistelu, paikallisyhdistys, yhdistystoiminta, luottamushenkilö ja järjestötoiminta.
-------------------	--

Business Management
Bachelor of Business Administration

Author	Mervi Saukkoriipi	Year	2022
Supervisor	Tia Lämsä		
Commissioned by	Finnish Transport and Logistics SKAL		
Title	Changes in legislation will make it easier for local associations to operate		
Number of pages	34		

In this thesis, a new law was studied, the purpose of which was to lighten the administration of association activities. The new law had to be presented to parliament in the fall of 2022 in connection with the renewal of the Associations Act. The thesis only deals with the Action Group Act, although the renewal of the Associations Act also brings other relief to the administration of local associations. In October, it was stated that the bill still needs to be reviewed, and it was not brought to the Finnish parliament consideration.

The research problem was the challenges in the local association of Finnish Transport and Logistics SKAL (later SKAL). The goal was to find out whether the new law would have made it easier to administer SKAL's local association activities and whether it would have refreshed local activities. The study also delved into the process of preparing the law and the opportunities for citizens to influence the law reform.

The main material of this qualitative research is written sources. These include the Ministry of Justice's documents and SKAL's reports on the current state of local associations.

As a result, it is stated that the new law alone would not have brought relief to association activities if there are no enthusiastic volunteers. If the law were to be implemented in the future, it would be a good alternative for establishing new groups and clarifying the operation of unregistered associations.

Keywords associations Act, action group Act, prepare a law, local association, association, volunteering, trustee and civil society organisation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSAINEISTO	8
2.1	Tutkimuksen toteutus ja tavoitteet	8
2.2	Laadullinen tutkimus	8
2.3	Tutkimusaineisto	9
3	LAINSÄÄDÄNTÖ KEHITTYY YHTEISKUNNAN MUKANA	11
3.1	Lainsäädännön uudistuminen	11
3.2	Uutta lainsäädäntöä kansalaisyhteiskunnan tarpeisiin	11
4	UUSI TOIMINTARYHMÄLAKI	14
4.1	Toimintaryhmälain pääkohdat ja vastuukysymykset	14
4.2	Toimintaryhmälain valmistelu	15
5	LAUSUNNOT TOIMINTARYHMÄLAISTA	17
5.1	Poliisihallituksen lausunnosta	17
5.2	Patentti- ja rekisterihallituksen lausunnosta	18
5.3	Poimintoja muista lausunnoista	19
6	TOIMINTARYHMÄLAIN VAIKUTUKSET SKAL RY:N TOIMINTAAN	23
6.1	SKAL ry:n paikallisyhdistystoiminnan nykytila	23
6.2	SWOT-analyysi toimintaryhmälain vaikutuksista SKALin toimintaan ...	25
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	27
7.1	Tulokset ja johtopäätökset	27
7.2	Yhdistyslain muutoksilla helpotusta paikallisyhdistysten hallintoon	28
8	POHDINTA	30
8.1	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	30
8.2	Opinnäytetyön onnistumiset ja kehittämiskohteet	31
8.3	Opinnäytetyön hyödynnettävyys sekä jatkotutkimusaiheet	32
	LÄHTEET	33

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on valmisteilla ollut uusi toimintaryhmälaki, joka oli tarkoitus tuoda eduskunnan käsittelyyn yhdistyslain uusimisen yhteydessä syysistuntoaudella 2022. Uuden lain tarkoituksena oli keventää paikallisyhdistysten hallintoa ja tässä opinnäytetyössä selvitetään, millaisia vaikutuksia sillä olisi ollut Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:n paikallisyhdistystoimintaan. (Oikeusministeriö 2022d.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii opinnäytetyön tekijän työnantaja, kuljetusalan toimialajärjestö Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry (myöh. SKAL). SKAL on suomalaisten tavaraliikennettä harjoittavien kuljetusyritysten edunvalvoja ja yhteiskunnallinen vaikuttaja. SKAL tarjoaa jäsenilleen luotettavaa tukea ja apua kuljetusyrittäjyyden haasteissa sekä mahdollisuuden verkostoitumiseen ja virkistäytymiseen. Kuljetusalan ajankohtaisista asioista tiedottaminen luotettavasti ja nopeasti on yksi keskeisimpiä jäsenpalvelumuotoja. (Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry 2022b.) Suomen toimialajärjestökentän suurin toimija on Suomen Yrittäjät ry, jonka jäsenenä on yli 100 000 pientä tai keskisuurta suomalaista yritystä. SKAL on Suomen Yrittäjien 62 toimialajärjestöstä suurin (Suomen Yrittäjät 2022.)

SKAL on valtakunnallinen kolmiportainen järjestö, jonka jäsenenä on noin 4200 suomalaista kuljetusyritystä. SKALin jäsenjärjestöinä ovat yhdeksän alueyhdistystä ja neljä erikoisjärjestöä, joiden edustajat tuovat muun muassa oman osamisen SKALin hallituksen kautta valtakunnalliseen päätöksentekoon. Alueyhdistykset tukevat ja auttavat alueensa kuljetusyrittäjiä, pitävät yhteyttä alueensa viranomaisiin ja neuvottelevat yrittäjien ja liikenteen asioista. SKALin valtakunnalliset erikoisjärjestöt Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry, Elintarvikealan Kuljetusyrittäjät ry, SKAL Suoritealat ry sekä SKAL Ympäristöyritykset ry toimivat oman suoritealansa edunvalvojina ja jäsenpalvelujen tuottajana jäsenilleen. SKALin keskus-toimistolla ja jäsenjärjestöissä työskentelee yhteensä 35 toimihenkilöä. (Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry 2022a.)

Alueyhdistysten jäseninä olevat 158 paikallisyhdistystä huolehtivat jäsenten toimintaedellytyksistä ja edunvalvonnasta omalla paikkakunnallaan sekä järjestävät jäsenille toimintaa. Lisäksi ne osallistuvat järjestön päätöksentekoon lähettämällä edustajat alueyhdistyksen kokouksiin. Alueyhdistykset tukevat ja auttavat alueensa paikallisyhdistyksiä ja lähettävät paikallisyhdistysten esitysten mukaan edustajat vuosittain SKALin liittokokoukseen, joka on järjestön ylin päättävä elin. (Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry 2022a.)

Joillakin paikkakunnilla SKALin paikallisyhdistystoiminnassa on ollut haasteita jo vuosia. Vuonna 2010 tehdyssä selvityksessä on esitetty muun muassa pienten yhdistysten yhdistymistä ja alueyhdistyksen alaisuuteen perustettavia jaostoja, jolloin hallinnollisia tehtäviä olisi paikallisesti vähemmän. (Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti 2010, 21.) Ehdotus jaostotoiminnasta ei toteutunut, mutta muutamia yhdistymisiä tapahtui. SKALin paikallisyhdistyskysely syksyllä 2021 nosti uudelleen esille tarpeen tukea paikallisyhdistyksiä, mutta myös pohtia niiden tulevaisuutta. Uusi toimintaryhmälaki olisi siten voinut vastata tarpeeseen, joka on ollut esillä SKALissa jo vuonna 2010.

Opinnäytetyön pääongelmana on haasteet SKALin paikallisyhdistystoiminnassa. Päättökysymyksenä on selvittää, olisiko valmisteltu toimintaryhmälaki mahdollistanut kevyemmin organisoidun paikallisyhdistystoiminnan SKALissa. Työssä selvitetään, olisiko toimintaryhmälaki virkistänyt paikallista toimintaa ja vastaisiko siten organisoitu toiminta kolmiportaisen organisaation paikallisiin tehtäviin paremmin. Vuoden 2022 alusta alkaen SKALissa toiminut työryhmä on kehittänyt paikallisyhdistysten tukea. Kuitenkin kuljetusyritysten koon kasvaessa yhä isommiksi ja yritysten määrän näin vähetessä sekä aktiivisten luottamushenkilöiden puuttuessa myös paikallisyhdistysten lakkauttaminen on ollut esillä.

Yhdistystoiminta tarvitsee uudistumista, jotta elintärkeällä kansalaistoiminnalla on tulevaisuutta. Työtä tarkastellaan siis kansalaistoiminnan näkökulmasta. Työn alkaessa laki oli valmisteilla ja tämän vuoksi työssä tutkitaan hieman myös lain valmisteluprosessia. Lisäksi tehdään tiivis katsaus lainsäädännön kehittämiseen, lainsäädännön uudistamisen perusteisiin sekä kansalaisten mahdollisuuksiin vaikuttaa juuri tähän lakiuudistukseen. Huomioitavaa on, että toimintaryhmälakia

valmisteltiin yhdistyslain uusimisen yhteydessä ja yhdistyslain uusiminen kokonaisuutena tähtää paikallisyhdistysten hallinnon keventämiseen. Opinnäytetyö rajattiin kuitenkin käsittelemään uutta toimintaryhmälakia.

Aiheesta tekee kiinnostavan sen ajankohtaisuus, koska opinnäytetyön aikana lakiehdotuksen oli tarkoitus tulla eduskunnan käsittelyyn. Toisaalta se asetti haasteita työn tarkasteluajankohdan valintaan. Myös SKALissa aihe on hyvin ajankohdainen, kun tukea paikallisyhdistystoimintaan parhaillaan kehitetään. Aiheesta tekee kiinnostavan myös sen laajuus ja tärkeys. Yhdistystoiminta koskettaa hyvin monia suomalaisia ja ilman aktiivista paikallista kansalaistoimintaa moni asia Suomessa pysähtyisi. Tämä näkyy esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, jossa sairauksien kanssa kamppailevat kansalaiset saavat yhdistystoiminnan kautta vertaistukea. Lisäksi lasten ja nuorten vapaa-ajantoiminnan organisoijina toimivat suomalaiset urheiluseurat ja yhdistykset.

Opinnäytetyön tekijä on tehnyt lähes 20-vuotisen työuran järjestöissä ja hänen oma motivaationsa aiheeseen on suuri. Hän näkee Suomessa isoja haasteita useiden isojenkin järjestöjen paikallisyhdistystoiminnassa. Järjestöt toteavat paikallisyhdistystoiminnan olevan järjestön perusta, mutta sen tukemiseen ei välttämättä ole, tai siihen ei suunnata riittävästi resursseja.

Tämä tutkimus hyödyttää kuljetusalaa, SKAL-organisaatiota keskusjärjestöstä alueyhdistyksiin, mutta erityisesti paikallisyhdistyksiä ja niiden luottamushenkilöitä. Mikäli hallinnollisia tehtäviä ei tarvitsisi pelätä, luottamushenkilöt voisivat keskittyä kuljetusalan paikalliseen edunvalvontaan ja virkistys- ja verkostoitumistoiminnan järjestämiseen. Ihannetilanteessa paikallisia luottamushenkilöitä saataisiin lisää. Myös SKAL-toimihenkilöiden resursseja voitaisiin suunnata järkevämmiin. Lakia ei tuotu eduskunnan käsittelyyn, jolloin tutkimuksen suorat hyödyt eivät toteudu ainakaan lähitulevaisuudessa. Työn tuloksena syntyi kuitenkin näkemys toimintaryhmälain tuomista mahdollisuuksista SKALin paikallisyhdistystoiminnan kehittämisessä ja sitä voidaan hyödyntää, mikäli toimintaryhmälaki tulevaisuudessa toteutuu.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSAINEISTO

2.1 Tutkimuksen toteutus ja tavoitteet

Opinnäytetyön toteuttamista tukee opinnäytetyön tekijän pitkä työura järjestöissä ja paikallisyhdistyskentän tunteminen erilaisissa järjestöissä. Tämä auttaa tietoperustan hahmottamisessa sekä tutkimukseen sopivan ja ajantasaisen aineiston ja lähteiden etsinnässä.

Opinnäytetyö tehdään pääsääntöisesti kirjallisten lähteiden avulla tutkien valmis-teilla ollutta lakia sekä sen lausunnoista koottua lausuntotiivistelmää. Lisäksi SKALin aineistojen pohjalta saadaan kuvaus järjestön paikallisyhdistystoiminnan nykytilasta. Lain valmistelu oli käynnissä opinnäytetyöprosessin aikana, joten eduskuntakäsittelyn aikataulu ohjasi opinnäytetyöprosessin etenemistä. Hallituksen esitys yhdistyslain muutoksista annettiin eduskunnalle lokakuun alussa, mutta se ei sisältänyt esitystä uudesta toimintaryhmälaista.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaisia vaikutuksia toimintaryhmälailla olisi ollut SKALin paikallisyhdistystoimintaan, mikäli lakia olisi esitetty. Selvityk-sessä käytetään apuna SWOT-analyysiä, jonka avulla voidaan tutkia ja ryhmitellä asioita, selvittää jonkin asian vahvuudet ja heikkoudet sekä tulevaisuuden uhat ja mahdollisuudet (Vuorinen 2013).

2.2 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka tavoitteena ei ole löytää yhtä oikeaa vastausta, vaan koota tietoa ja kokemuksia tutkittavasta asiasta (Vilkkä 2015). Suomenkielisissä laadullisen tutkimuksen oppaissa ja raporteissa tutkimuksesta käytetään termejä kvalitatiivinen, laadullinen, pehmeä, ymmärtävä ja ihmistutki-mus. Laadullisessa tutkimuksessa nojataan teoriaan ja havaintoihin. Havainnot ja teoria-aineisto kertoo tutkijan käsityksestä aiheesta, millaisia merkityksiä hän tutkimuksen kohteena olevalla asialle antaa ja millaisia välineitä tutkimuksessa käyttää. Tämä vaikuttaa myös tutkimuksen tuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Laadullista tutkimusta voidaan kutsua ymmärtäväksi tutkimukseksi, joka perustuu ilmiöiden selittämiseen tai ymmärtämiseen. Arjessa emme erota selittää ja ymmärtää -sanojen merkitystä, mutta yleisesti voidaan ajatella, että selittäminen voi edistää ymmärtämistä. Ymmärtämiseen liittyy psykologinen näkökulma ja se on eläytymistä tutkimuskohteeseen, sen ilmapiiriin, ajatuksiin, tunteisiin ja motiiveihin. Ymmärtämiseen liittyy myös aikomuksellisuus, jossa ymmärrämme jonkun merkityksen, kuten koulun tarkoituksen. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

SWOT-analyysin avulla selvitetään ja ryhmitellään vahvuudet ja heikkoudet sekä tulevaisuuden uhat ja mahdollisuudet, siitä näkökulmasta, että toimintaryhmälakia olisi esitetty. Lisäksi työssä havainnoidaan toimintaryhmälakia ja siihen annettuja lausuntoja suhteessa SKALin paikallisyhdistystoiminnan kehittämiseen. Havainnoinnin avulla saadaan ymmärrys siitä, miten toimintaryhmälain tuomat kevennykset toimisivat SKAL-organisaatiossa.

2.3 Tutkimusaineisto

Työssä keskeistä on kuvata toimintaryhmälakiehdotus ja siihen annettujen lausuntojen kanta sekä SKALin paikallisyhdistysten nykytila. Lisäksi työssä tehdään lainsäädännön syntyyn liittyvää tarkastelua. Teoriaosuus perustuu työryhmän toimintaryhmälakiluonnokseen, joka julkaistiin elokuussa 2021 sekä siihen annettujen lausuntojen tiivistelmään. SKALin paikallisyhdistystoiminnan tietoperustana toimivat Paikallisyhdistystoiminnan vahvistaminen - paikallisyhdistyskysely 2021-loppuraportti ja Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti. Raporttien avulla saadaan kokonaiskuva SKALin paikallisyhdistystoiminnasta, mutta myös historiakatsaus kymmenen vuoden taakse.

Työssä käsitteellisinä lähtökohtina ovat yhdistymisvapaus sekä kansalaistoiminta, joilla on suuri vaikutus yhteiskuntamme toimintaan. Yhdistymisvapaus määritellään perustuslaissa ja se koskettaa jokaista kansalaista. Sen perusteella jokaisella ihmisellä on ilman lupaa oikeus perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistystoimintaan. Lisäksi on ammatillinen yhdistymisvapaus ja mahdollisuus järjestäytyä edunvalvonnan järjestämiseksi. Yhdistymisvapaudesta säädetään lailla. (Suomen perustuslaki 1999/731 § 2:13.)

Suomessa kansalaisyhteiskunnan muodostavat ammattiyhdistystoiminta, järjestötoiminta, osuustoiminta, puolueet, säätiöt, uskonnolliset yhdyskunnat, vapaa kansalaistoiminta ja vapaa sivistystyö. Kansalaisfoorumin ylläpitämällä Kansalaisyhteiskunnan verkkosivuilla todetaan, että *”kansalaisyhteiskunta koostuu kansalaisten omaehtoisesta toiminnasta, jolla rakennetaan yhteistä hyvää”*. Sivustolla todetaan myös, että parhaillaan suomalainen kansalaisyhteiskunta uudistuu ja siitä on tulossa entistä globaalimpi, tasa-arvoisempi ja vapaamuotoisempi. (Kansalaisyhteiskunta 2022.)

Yhdistyslain uudistamisella ja tutkimuksen kohteena olevalla uudella toimintaryhmälailla pyritään keventämään yhdistysten hallinnollinnon järjestämistä. Tätä tarvitaan, jotta nyky-yhteiskunnan kolmannelle ja neljännelle sektorille eli kansalais-toiminnalle olisi paremmat edellytykset. (Oikeusministeriö 2022d.)

3 LAINSÄÄDÄNTÖ KEHITTYY YHTEISKUNNAN MUKANA

3.1 Lainsäädännön uudistuminen

Lakien uudistaminen tulee vireille Suomessa eri tavoilla. Uudistusprosessiin vaikuttaa erityisesti se, onko kyseessä kansallinen laki, tuleeko laki EU:sta vai onko kyse kansainvälisestä lakihankkeesta. Kansallisten lakien merkittävimpänä käynnistäjänä toimii vallalla oleva hallitusohjelma, joka sisältää yksityiskohtaisia toimenpide-ehdotuksia lakiuudistuksiksi. (Niemi 2020, 129.)

Myös yhteiskunnallinen keskustelu ja epäkohtien havaitseminen kansalaisten keskuudessa voivat nostaa lakeja tarkasteluun ja käynnistää lainvalmisteluprosessiin. Epäkohtia ja huomioita lainsäädännön tilasta tulee ministeriöihin kansalaisilta, eri yhteisöiltä, järjestöiltä tai poliittisilta puolueilta. Lainsäädäntöhankkeen voi käynnistää myös esimerkiksi luonnonkatastrofi, onnettomuus, kriisitilanne, taloudellinen lama tai maailmanlaajuinen pandemia ja erityisesti silloin, mikäli ei voida nojautua olemassa olevaan lainsäädäntöön. (Niemi 2020, 129.) Muun muassa koronaepidemia toi tullessaan nopeita lainsäädännön uudistustarpeita.

3.2 Uutta lainsäädäntöä kansalaisyhteiskunnan tarpeisiin

Yhdistykset ovat keskeisen osa suomalaista kansalaisyhteiskuntaa ja monet suomalaiset kuuluvat yhteen tai useampaan yhdistykseen. Vuonna 2020 Suomessa oli 106 879 rekisteröityä yhdistystä. Moni suomalainen on jäsenenä yhdistyksissä, joissa esimerkiksi harrastetaan liikuntaa tai kulttuuria, osallistutaan poliittiseen keskusteluun, tarjotaan tukea ammatilliseen tai liiketaloudelliseen toimintaan tai tehdään vapaaehtoistyötä. Järjestöt ovat Suomessa myös merkittävä työllistäjä ja sote-palveluiden tuottaja. (Eduskunta 2022b.)

Perinteistä yhdistystoimintaa kutsutaan kolmannen sektorin vapaaehtoistoiminnaksi, kun taas neljäs sektori on itseohjautuvaa vapaata kansalaistoimintaa, joka ei ole suoraan sidoksissa järjestöihin (Kansalaisareena 2022). Neljännen sektorin toiminta on kehittynyt internetin ja sosiaalisen median aikana, ja siitä on muodos-

tunut kansalaistoiminnan muoto, joka poikkeaa yhdistystoiminnasta. Siinä korostuvat verkostomaisuus, vapaamuotoisuus, virallisen organisaation puuttuminen, pyrkimys avoimuuteen ja usein suora toiminta. Osa toiminnasta tapahtuu verkossa, osa konkretisoituu fyysisessä ympäristössä esimerkiksi paikallisina tapahtumina. Kansalaisyhteiskunnan kokonaisuutta tarkasteltaessa on otettava huomioon myös nämä perinteisestä yhdistystoiminnasta poikkeavat kansalaistoiminnan muodot. (Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022.)

Yhteiskunta muuttuu ja muuttaa myös yhdistysten toimintaympäristöä. Tällä hetkellä yhdistystoiminnasta säädetään yhdistyslaissa ja toimintaympäristön muuttuessa on tarpeen tarkastella myös lainsäädäntöä. Kuten edellä kuvataan, perinteisen yhdistystoiminnan ohella kansalaistoimintaa on yhä enemmän vapaamuotoisemmissa ryhmissä. Yhdistyskenttä on nykyisin myös ammattimaisempaa ja rahoitus liittyy usein tiiviisti myös julkisen sektorin tavoitteisiin. Yhdistyslakia uudistetaan, jotta se vastaisi paremmin muun muassa edellä mainittuihin yhteiskunnan ja kansalaistoiminnan muutoksiin ja neljännen sektorin tarpeisiin. (Oikeusministeriö 2022d.) Maaliskuussa 2019 oikeusministeriön työryhmä alkoi valmistella yhdistyslain muutosta, jonka tavoitteena oli helpottaa yhdistysten toimintaa sekä muuta yhteisöllistä kansalaistoimintaa. (Eduskunta 2022b.)

Korona-aika toi monenlaisia haasteita yhdistystoimintaan ja kuten edellä tuodaan esille, myös pikaisia lakiuudistuksia tehtiin. Yhdistysten kokousten pitämisestä sääntöjen määräämänä aikana joustettiin ja yhdistyksen hallituksen päätöksellä etäosallistuminen kokoukseen oli mahdollista (Oikeusministeriö 2022a). Yhdistystoiminnan ydin, ihmisten kokoontuminen yhteisen asian äärelle kiellettiin. Tämä oli monelle yhdistykselle lähtölaukaus uusien toimintatapojen käyttöönottoon. Kuitenkin esimerkiksi kaikilla SKALin paikallisyhdistyksillä ei ollut voimavaroja tai osaamista uusille toimintatavoille ja niiden toiminta väheni entisestään. (Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti 2010, 22.)

Keväällä 2019 yhdistyksiltä ja muilta kansalaistoimijoilta kerättiin kyselyn avulla tietoa yhdistystoiminnan lainsäädännön uudistustarpeista, lisäksi oli mahdollista

osallistua verkkokeskusteluun. Tavoitteena oli selvittää nykyisiä haasteita ja tunnistaa mahdollisuuksia sekä selvittää vaihtoehtoja. (Oikeusministeriö 2022c.) Oikeusministeriön asettaman työryhmän tekemässä ja alkuvuodesta 2021 valmistuneessa luonnoksessa esitetään useita muutoksia yhdistyslakiin. Yhdistyslain muutosten lisäksi valmistelussa oli uusi toimintaryhmälaki, joka suunnattiin yhdistystä kevyempään kansalaistoimintaan ja jonka toivottiin vastaavan paremmin kansalaistoiminnan uusiin muotoihin. Hallituksen esitys oli lausuntokierroksella keväällä 2021 Lausuntopalvelu.fi sivustolla. (Eduskunta 2022b.) Lausuntoja pyydettiin sadalta taholta, joista 51 vastasi. Lisäksi lausunnon antoi 36 muuta tahoa. Yhteensä toimintaryhmälakiin annettiin 87 lausuntoa. Lausunnot koottiin satasivuiseen lausuntotiivistelmään. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä. 6–9.)

Hallituksen esitys toimintaryhmälaista oli tarkoitus antaa yhdistyslain uusimisen yhteydessä syysistuntokaudella 2022. Hallituksen esitys yhdistyslaista annettiin 4. lokakuuta 2022, mutta se ei sisältänyt ehdotusta uudesta toimintaryhmälaista.

4 UUSI TOIMINTARYHMÄLAKI

4.1 Toimintaryhmälain pääkohdat ja vastuukysymykset

Uudessa toimintaryhmälaissa oli tarkoitus säätää erityisesti määräaikaiseen, tilapäiseen tai pienimuotoiseen kansalaistoimintaan liittyvästä oikeushenkilömuodosta. Lain tarkoituksena oli, että toimintaryhmä voisi järjestää hallintonsa ja päätöksentekonsa sopimusvapauden periaatteen mukaisesti ja nykyistä yhdistyslakia kevyemmin. Toimintaryhmä olisi soveltunut tilanteisiin, jolloin tarvitaan oikeushenkilömuotoa, mutta halutaan välttää rakenteita tai muita velvoitteita, joita rekisteröidyn yhdistyksen velvoitteisiin kuuluu. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla - Luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmälaiksi, 201.)

Lakiesitykseen määriteltiin toimintaryhmä ja siihen sovellettava lainsäädäntö. Lisäksi siinä säädettiin muun muassa toimintaryhmän tarkoituksesta, lakkauttamisesta, synnystä ja olemassaolosta sekä toimintaryhmän oikeushenkilö- ja oikeuskelpoisuus kysymyksistä. Esitykseen oli avattu toimintaryhmän edustajan roolia ja tehtäviä sekä oikeutta edustaa toimintaryhmää. Lisäksi siinä säädettiin toimintaryhmän säännöistä ja jäsenen oikeudesta saada tietoa toimintaryhmän taloudesta ja tilinpidosta. Ryhmän toimikausi olisi ollut määräaikainen ja rekisteröinti olisi järjestetty Patentti- ja rekisterihallituksen sähköisiä palveluita hyödyntäen. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla - Luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmälaiksi, 12.)

Yhdistyslaissa todetaan, että rekisteröidyllä yhdistyksellä tulee olla vähintään kolmijäseninen hallitus, joka edustaa yhdistystä. Lisäksi todetaan, että rekisteröidyn yhdistyksen hallituksen jäsen, yhdistyksen toimihenkilö ja toiminnantarkastaja on velvollinen korvaamaan vain vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhdistykselle. (Yhdistyslaki 1989/503 § 6:39.)

Yhdistyslaissa todetaan, että yhdistys, jota ei ole merkitty rekisteriin, ei voi saada nimiinsä oikeuksia tai tehdä sitoumuksia, ottaa kantaa tai vastata. Rekisteröimättömän yhdistyksen puolesta tehdystä toimesta aiheutuneesta velvoitteesta vas-

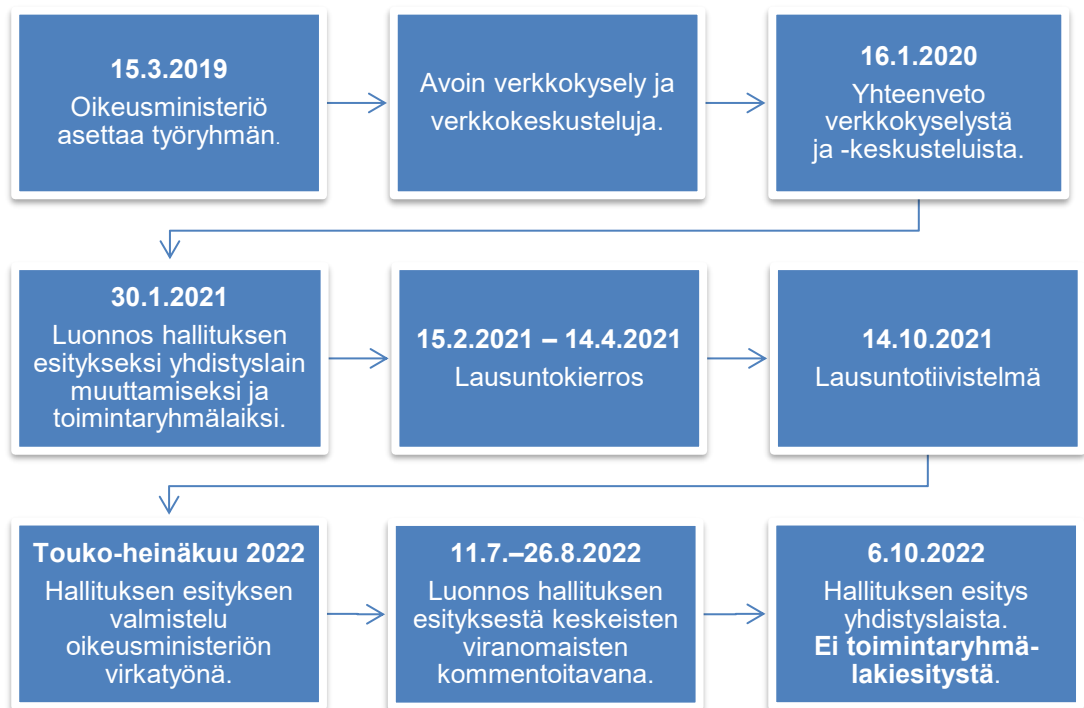
taavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti. Yhdistyksen muut jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti tällaisesta velvoitteesta. (Yhdistyslaki 1989/503 § 10:58.)

Toimintaryhmälakiesityksessä esitettiin, että toimintaryhmän puolesta tehdystä toimesta aiheutuneesta velvoitteesta olisivat vastanneet toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet toimintaryhmän edustajat. Lisäksi esitettiin, että jäsenet vastaisivat henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti, jos velkoja ei saa suoritusta toimintaryhmältä tai toisin ei olisi sovittu. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla - Luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmälainsäädännön muuttamiseksi, 252.)

Lopullinen hallituksen esitys valmisteltiin työryhmän mietinnön ja saadun palautteen pohjalta touko-heinäkuussa 2022 oikeusministeriössä virkatyönä. Heinäelokuussa luonnos esityksestä kävi kommentoitavana ensin Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-työryhmässä ja sen jälkeen seurantaryhmässä, jossa edustettuina olivat Valtiovarainministeriö, Verohallinto, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA, sisäministeriön poliisiosasto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä patentti- ja rekisterihallitus. Lakiehdotukseen suhtauduttiin pääosin myönteisesti, mutta sen todettiin vaativan vielä yksityiskohtaisempaa tarkastelua, eikä sitä näin ollen tuotu eduskunnan käsittelyyn yhdistyslain uusimisen yhteydessä. (Eduskunta 2022a, Tervonen M. 2022.)

4.2 Toimintaryhmälain valmistelu

Toimintaryhmälain valmistelu kesti lähes neljä vuotta ja työhön on sisältynyt useita vaiheita. Yhdistystoiminta koskettaa monia kansalaisia ja heillä on ollut mahdollisuus osallistua yhdistyslain kehittämistyöhön ja toimintaryhmälain valmisteluun. Lisäksi lausuntokierroksella järjestöt ja viranomaiset ovat osallistuneet aktiivisesti lain valmistelutyöhön kertoen oman näkökulmansa kokemustensa ja asiantuntijuutensa pohjalta. Alla olevasta kuviosta (kuvio 1.) huomataan myös, että lain valmistelutyötä on tehnyt viranomaiset useissa eri vaiheissa.

Kuvio 1. Toimintaryhmälain valmistelun aikajana (Eduskunta 2022a.)

5 LAUSUNNOT TOIMINTARYHMÄLAISTA

5.1 Poliisihallituksen lausunnosta

Poliisihallitus suhtautuu kriittisesti toimintaryhmälakiehdotukseen ja vastustaa lakia. Lausunnossaan poliisihallitus tuo esille erityisesti rikostorjunnan ja rahankeräystoiminnan valvonnan näkökulmia. Lisäksi se toteaa, että mitä helpompaa yhdistyksen tai toimintaryhmän perustaminen on ja mitä kevyempää hallinnon järjestäminen on, sitä suurempi on riski rikolliseen toimintaan. Uuden oikeushenkilömuodon ja kevennetyn tilinpidon vaikutusten arvioinnissa tulisi poliisihallituksen mukaan kiinnittää enemmän huomiota rikostorjunnan näkökulmaan, kuten järjestäytyneen rikollisuuden, harmaan talouden ja terrorismin torjuntaan. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 80–81.)

Poliisihallitus toteaa muun muassa, että nykymuotoiset rahankeräysluvat ovat voimassa toistaiseksi ja tarkoitettu toimijoille, jotka toimivat pitkäjänteisesti yleishyödyllisen toimintansa toteuttamiseksi. Lupaa myönnettäessä arvioidaan hakijan tosiallista päätösvaltaa käyttävien henkilöiden luotettavuus. Tällä pyritään varmistamaan, ettei yksittäinen henkilö voisi järjestää rahankeräystä yksin. Koska lakiin ei ehdoteta säännöstä toimintaryhmän jäsenmäärästä, poliisihallitus tulkitsee, että toimintaryhmän toiminta voi jäädä yhden jäsenen harjoitettavaksi. Tällöin toimintaryhmälle myönnettyä rahankeräyslupaa hoitaisi käytännössä vain yksi henkilö. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 82–83.)

Poliisihallitus toteaa myös, että käytössä jo olevan pienkeräyksen järjestämisen periaatteet sopivat toimintaryhmän toiminta-ajatukseen. Pienkeräyksen järjestäjältä ei edellytetä tilinpäätöstä, vaan pienkeräystilityksen toimittaminen poliisilaitokselle riittää. Poliisihallitus toteaa, että olennainen arvioitava asia on, voidaanko toimintaryhmää pitää luotettavasti valvottuna oikeushenkilönä, jolle oikeus pienkeräyksen järjestämiseen voidaan antaa. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 83.)

5.2 Patentti- ja rekisterihallituksen lausunnosta

Hallituksen esityksessä rekisteröinti järjestettäisiin Patentti- ja rekisterihallituksen (myöh. PRH) sähköisissä palveluissa ja siksi PRH:n lausunnot ovat keskeisessä asemassa lakiuudistuksessa. PRH avaa lausunnossaan omia näkökulmia ja ottaa kantaa lakiesitykseen oman toimintansa kannalta (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 73.)

PRH muun muassa toteaa, että toimintaryhmäsäätelystä tulee tehdä sellainen, että toimintaryhmän tavoite sen perustamisen helppoudesta ja edullisuudesta toteutuu. Käytännössä tämä tarkoittaisi uutta sähköistä järjestelmää. Yhdistysrekisterin tietojärjestelmiä voitaisiin hyödyntää, mutta lain voimaantulossa on huomioitava uuden tietojärjestelmän kehittämiseen tarvittava aika. Ehdotettu rekisteröinnin määräaikaisuus, toimintaryhmän palauttaminen rekisteriin ja toimintaryhmän muuttaminen rekisteröidyksi yhdistykseksi ovat haastavia seikkoja ja teknisesti muutos olisi suuri verrattuna nykyisiin järjestelmiin. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 88–89.)

PRH esittää, että laissa tulisi avata paremmin toimintaryhmän nimeen liittyvät seikat, koska sillä on vaikutuksia yhdistykseen ja yhdistysrekisteriin, mutta myös kaupparekisterin toiminimiin. PRH kysyy lausunnossaan, voiko toimintaryhmän nimen helppoa ja edullista rekisteröintiä käyttää joissain tilanteissa hyväksi vain nimisuojan saamiseksi. Laissa tulisi käyttää termejä perusilmoitus ja muutositmoitus ja lakiin tulisi kirjata ne asiat, jotka perusilmoituksella on rekisteriin ilmoitettava. PRH ehdottaa, että yhdistyslain 48 §:n 3 momentissa oleva säännös edustajan vakuutuksen antamista ilmoituksia tehdessään, tulisi ottaa myös toimintaryhmälakiin. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 89.)

PRH puoltaa lähtökohtaisesti toimintaryhmärekisteriin tehtävien ilmoitusten tekemistä sähköisesti. Määräaikaaisuudessa ja rekisteriin palauttamisessa tulee kuitenkin huomioida, että poistettua ryhmää ei voi palauttaa ja rekisteristä poistetulle toimintaryhmälle ei ole mahdollista tehdä sähköistä ilmoitusta. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 90.)

PRH esittää, että lakiin tuotaisiin säännös, että vähintään yhden rekisteriin merkityn edustajan asuinpaikka tulisi olla Suomessa. Näin toimintaryhmältä löytyisi aina vähintään yksi edustaja, joka voisi ottaa vastaan tiedoksiantoja. PRH esittää, että toimintaryhmälakiin otetaan maininta siitä, että jokainen, joka on eronnut toimintaryhmärekisteriin merkitystä asemastaan tai jonka rekisteriin merkitty tehtävä on lakannut, saa itse tehdä tästä ilmoituksen (vertaa esimerkiksi yhdistyslain 52 § 1). PRH huomioi, että kaikilla ei ole mahdollisuutta sähköiseen menettelyyn, mutta kaikilla rekisteröidyillä on rekisteröidyn oikeudet. Tietosuojasyistä jouduttaneen sallimaan oman eroilmoituksen tekeminen paperilomakkeella. PRH tuo esille, että esityksestä ei ilmene riittävän tarkasti, miten yhteisömuodon muutos toimintaryhmästä yhdistykseksi tehtäisiin ja ilmoitettaisiin rekistereihin. PRH katsoo, että toimintaryhmä ei ole kuitenkaan sellainen oikeushenkilö, joka tulisi voida rekisteröidä kaupparekisteriin. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 90–92.)

Lisäksi PRH tuo esille, että yhdistysrekisterin sähköistä asiointipalvelua on kehitetty huomioiden erityisesti pienet yhdistykset. Tammikuusta 2022 alkaen yhdistyksen rekisteröimiseksi on ollut tarjolla ns. ohjattu perustaminen. Yhdistysmuodon etuna toimintaryhmään nähden voidaan pitää esimerkiksi sitä, että toiminnan laajentuessa yhdistysmuoto mahdollistaa laajankin toiminnan, toimijoiden vastuu yhdistyksen sitoumuksista ei ole henkilökohtaista ja tarvittaessa yhdistyksen voi purkaa. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 92, 94.)

5.3 Poimintoja muista lausunnoista

Toimintaryhmälakiesitykseen annettiin yhteensä 87 lausuntoa. Lausunnonantajien perusteluissa kannatetaan erityisesti sitä, että kansalaisyhteiskunnan toimintaa mahdollistettaisiin yhdistyslakia kevyemmällä säätelyllä. Tämä madaltaisi todennäköisesti kynnystä osallistua, edistäisi osallisuutta ja aktivoisi kansalaisia oman elinympäristönsä kehittämiseen. Lausunnoissa tuodaan esille, että toimintaryhmän oikeushenkilöstatus edesauttaisi kaupunkilaisten ja kaupungin yhteistyötä esimerkiksi avustusten näkökulmasta. Lisäksi tuodaan esille, että toiminta-

ryhmälain säätäminen vastaa lakia valmistelleen työryhmän toimeksiantoa ja ehdotusta pidetään hallitusohjelmakirjauksen mukaisena. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 74.)

Lausunnoissa tuodaan esille, että erillinen toimintaryhmälaki palvelisi tavoiteltua tarkoitusta paremmin kuin se, että tällaisesta ”kevytyhdistyksestä” säädettäisiin yhdistyslain sisällä. Toisaalta myös todetaan, että ehdotus sekavoittaa sääntelykokonaisuutta, ja että yhdistystoimintaa on mahdollista organisoida kevyesti ja joustavasti nykyisen yhdistyslain puitteissa. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 74, 81.)

Kaikki lain kannattajatkaan eivät ole täysin vakuuttuneita siitä, onko tällaisen organisoitumisen sääntelylle tarvetta. Todetaan, että lain vaikutukset muuhun lain säädäntöön tulisi selvittää tarkemmin. Tuodaan myös esille, että esitettyä oikeushenkilötyyppiäkin voidaan pitää liian raskaana, jolloin toimintaryhmäläiset perustaisivat mieluummin rekisteröidyn yhdistyksen tai toimisivat rekisteröimättömänä taikka kokonaan järjestäytymättömänä, kuin hyödyntäisivät toimintaryhmälakia. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 75.)

Osa lausujista pitää toimintaryhmän määräaikaaisuutta hyvänä. Se pienentäisi toimintaan osallistuvan henkilön vastuuta ja riskiä osallistumisesta, kun purkamis-toimiin ei tarvitse ryhtyä, jos toiminta hiipuu eikä innokkaita jatkajia löydy. Määräaikaaisuus voi helpottaa toimintaryhmän jäsenyyteen sitoutumista, koska jäsenellä on oikeus erota ryhmästä milloin tahansa. Lausunnoissa tuodaan kuitenkin esille, että mallisäännöissä olisi varmistettava, että toimintaryhmässä tulee olla useampi kuin yksi jäsen koko sen toimintakauden ajan. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 78.)

Koska toimintaryhmällä voi olla omaisuutta tulisi pohtia, tuleeko tämäntapaisiin asioihin laatia omat säännöksensä, kuten on yhdistyslaissa. Lisäksi tuodaan esille jäsenmaksuihin ja jäsenrekisterin ylläpitämiseen liittyviä kysymyksiä sekä sitä, että toimintaryhmä -termi tulisi muuttaa esimerkiksi kevytyhdistys -termiin,

koska toimintaryhmä termille on olemassa muita merkityksiä. Liittotason näkökulmasta kysytään, ovatko toimintaryhmät samanarvoisia, kuin jäsenjärjestöt ja onko kattojärjestön mahdollista säännöillään luoda erilaisia jäsenyyksiä ja mahdollistaa toimintaryhmien jäsenyys. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 79.)

Lausunnoissa huomioidaan, että toiminnan mahdollinen pienimuotoisuus tai määräaikaisuus ei muuta sen luonnetta yhdistystoimintana. Siksi kysytäänkin, miksi esimerkiksi jäsenrekisteriä tai tilintarkastusta koskevat velvoitteet säilytettäisiin rekisteröidyillä yhdistyksillä, jos ne ovat samanlaista aatteellisten toimintaa varten perustetuille toimintaryhmille tarpeettomia. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 81.)

Lausunnoissa tuodaan esille, että yhdistysmuoto tuo toimintaan pitkäjänteisyyttä, päätöksenteko on avointa ja demokraattista ja rekisteröity yhdistys on vastuukysymysten kannalta turvallinen toimintamuoto. Lisäksi todetaan, että yhdistyslainsäädännön myötä kevennetty tilinpito pienemmille yhdistyksille tulee helpottamaan niiden hallintoa. Lisäksi esimerkiksi koulujen luokkakohtaiset vanhempien ryhmät tai luokkatoimikunnat ovat todennäköisesti kiinnostuneita rekisteröitymään toimintaryhmiksi, koska esimerkiksi pankkitilin perustaminen tulee mahdollisesti helpottumaan. Toimintaryhmälaki voi lisätä ”statuksettomien” toimikuntien vakautta ja vahvistaa niiden toiminnalle selkeämmän juridisen pohjan. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 84.)

Useissa lausunnoissa tuodaan esille, että toimintaryhmän tarvetta ja käyttöönoton laajuutta tulee selvittää perusteellisesti ennen asiasta säätämistä. Lisäksi paremmin tulisi selvittää esimerkiksi verottajan, pankkien, tilojen käyttöoikeuksia myöntävien ja avustusten antajien mahdolliset vaatimukset toimintaryhmille. Lausunnoissa tuodaan esille, että ensisijaisesti tulisi keventää olemassa olevia käytäntöjä, eikä luoda lisää lainsäädäntöä. Ja että jo yhdistyslakia kehittämällä voitaisiin turvata kansalaisyhteiskunnan pienimuotoinen toiminta. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 83.)

Lausunnoissa todetaan, että toimintaryhmän jäsenen näkökulmasta sääntely erityisesti vastuukysymysten osalta, on vaikeasti ymmärrettävää. Vastuukysymykset voivat hämärtyä, kun päätöksentekotavat ovat erilaiset kuin yhdistystoiminnassa. Ero yhdistyksen ja toimintaryhmän välillä tulee olla selkeä, jotta toimintaryhmän vastuuhenkilöt ymmärtävät vastuunsa. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 84.)

Lausuntotiivistelmästä käy ilmi, että toimialajärjestöistä lausunnon toimintaryhmälakiin antoi vain Suomen Yrittäjät, joka ei suoraan ota kantaa esityksen puolesta tai vastaan. Suomen Yrittäjät lausuvat toimintaryhmälakiehdotuksesta hyvin lyhyesti, ottaen kantaa pääasiassa vain toimintaryhmän omaisuuden omistamiseen tai myymiseen liittyviin seikkoihin. (Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotiivistelmä, 74.)

6 TOIMINTARYHMÄLAIN VAIKUTUKSET SKAL RY:N TOIMINTAAN

6.1 SKAL ry:n paikallisyhdistystoiminnan nykytila

Aikaisemmin SKALin paikallisyhdistysten tärkeänä tehtävänä oli antaa lausuntoja kuljetusyritysten liikennelupahakemuksiin. Tehtävä on liittynyt viranomaispäätöksiin ja siten sillä on ollut pitkäaikaisia vaikutuksia kuljetusyritysten liiketoimintaan paikallisesti. Tällä on ollut myös vaikutuksia paikallisyhdistysten toimintaan, kun luottamushenkilöiden ja hallitusten tehtävä on ollut arvokas ja vastuullinen. (Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti 2010, 6.)

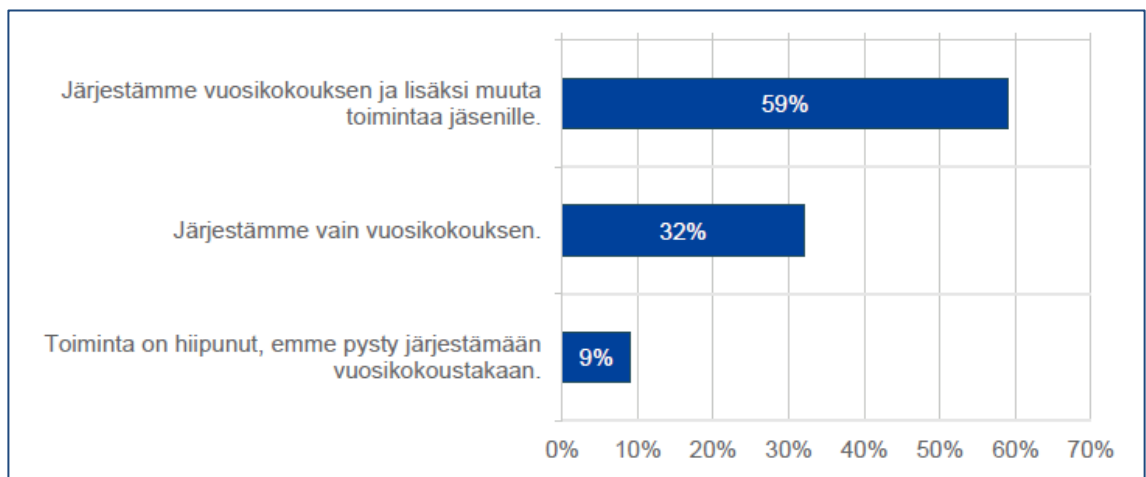
SKALissa tehtiin vuoden 2007 liittokokoukselle aloite, jossa muun muassa kannettiin huolta pienten, toimimattomien paikallisyhdistysten tilasta. Aloite hyväksyttiin ja SKALissa koottiin työryhmä selvittämään paikallisyhdistysten tilaa ja etsimään toimenpide-ehdotuksia paikallisyhdistysten toiminnan elvyttämiseksi. Vuonna 2010 työryhmän tuloksista koottiin Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti. (Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti 2010, 3.)

Raportin mukaan jo vuonna 2010 paikallisyhdistysten tilanne nähtiin SKALissa huolestuttavaksi. Joissakin yhdistyksissä yhdistystoiminta koettiin rasitteeksi, eikä yhdistykseen löytynyt luottamushenkilöitä tai toimintaa ei muutoin haluttu järjestää. Luottamushenkilöt eivät halunneet osallistua toimintaan, koska muun muassa näkivät yhdistyslain ja yhdistyksen sääntöjen määräämät velvoitteet joko liian suurena rasitteena tai turhana ajankäyttönä. (Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti 2010, 21.)

Raportin koonnut työryhmä näki, että paikallisyhdistysten luottamushenkilöille olisi kyettävä tarjoamaan yhdistysrakenteellisesti kevyempiä vaihtoehtoja, jolloin yhdistyksen luottamushenkilöiden työ olisi mielekkäämpää. Työryhmä ehdotti jaostomallia, jossa paikallisyhdistys lakkauttaisi toimimattoman yhdistyksensä ja siirtäisi kaiken toiminnan perustettavalle paikalliselle jaostolle. Jaosto toimisi saman jäsenkunnan palveluksessa ja alueyhdistyksen alaisuudessa. Jaostomai-

sella toiminnalla ei olisi lakisääteisiä velvoitteita esimerkiksi määrättyjen kokousten pitämiseen. Toimintaa vetäisi henkilö, jolla on sillä hetkellä tehtävään tahtoa ja voimavaroja ja tilanteen muuttuessa vetäjää voitaisiin vaihtaa ilman vuosikokousta. Jaostojen rinnalla SKALissa olisi edelleen rekisteröityjä, itsenäisiä paikallisyhdistyksiä. (Paikallisyhdistykset 2020 - Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti 2010, 21.)

SKALin paikallisyhdistyskyselyn 2021 loppuraportti tuo uudelleen esille tarpeen tukea paikallisyhdistyksiä, mutta myös pohtia niiden tulevaisuutta. Kyselyllä tavoitettiin 70 % paikallisyhdistyksistä. Lähes kolmasosa yhdistyksistä (47 yhdistystä) ei vastannut lainkaan kyselyyn, joka sekin kertoo paikallisyhdistysten tilanteesta. Kuten kuviosta 2 huomataan, yli puolet vastaajista kertoi yhdistyksen toimivan aktiivisesti, mutta jopa 32 % vastaajaa kertoi, että he järjestävät vain sääntömääräisen vuosikokouksen ja 9 % kertoi, että he eivät pysty järjestämään edes vuosikokoustaan. (Paikallisyhdistystoiminnan vahvistaminen – paikallisyhdistyskysely 2021-loppuraportti 2021, 13–15.)

Kuvio 2. Mikä seuraavista lauseista kuvaa yhdistyksenne nykytilaa? (Paikallisyhdistystoiminnan vahvistaminen – paikallisyhdistyskysely 2021-loppuraportti, 13)

SKALin paikallisyhdistyskyselyn 2021 loppuraportista selviää, että kaikki jäsenet eivät tunnista SKAL-organisaation tarkoitusta ja tehtävää. Tukea ja neuvoja kaivataan yhdistystoimintaan sekä yhteyksien luomiseen kuntiin ja muihin toimijoihin. Nuoria yrittäjiä kaivataan mukaan, sillä paikallisyhdistysten hallituksissa on yli 70-vuotiaita yrittäjiä. Luottamushenkilöitä ei löydetä yhdistyksen vetovastuuseen, kun vapaa-aika käytetään mieluummin perheen tai harrastusten parissa.

Monessa paikallisyhdistyksessä SKAL-organisaation jäsenmaksurakenne (SKAL + alueyhdistys + paikallisyhdistys) koetaan hankalaksi ja jäsenmaksu korkeaksi. Vastauksissa kaivataan suorajäsenyysmahdollisuutta alueyhdistykseen, joka on käytössä seitsemässä alueyhdistyksessä yhdeksästä. Paikallisyhdistyksen roolia tavaraliikenteen paikallisena edunvalvojana ja puolestapuhujana ei enää nähdä, kuten aikaisemmin. Muutamissa vastauksissa ehdotettiin paikallistason lopettamista ja aluetason toiminnan vahvistamista. (Paikallisyhdistystoiminnan vahvistaminen – paikallisyhdistyskysely 2021-loppuraportti 2021, 14–15.)

6.2 SWOT-analyysi toimintaryhmälain vaikutuksista SKALin toimintaan

Toimintaryhmälailla olisi voinut olla vaikutuksia SKALin paikallisyhdistystoimintaan. Alla olevaan taulukkoon (kuviot 2.) on tutkimusaineistoon pohjautuen analysoitu tiiviisti toimintaryhmälain vaikutuksia SKALin paikallisyhdistystoimintaan, mikäli toimintaryhmälaki olisi toteutunut. Analyysin avulla voidaan todeta, että toimintaryhmälaki olisi voinut tuoda uudenlaisia mahdollisuuksia SKALin toimintaan, mutta myös uhkia ja haasteita.

Päätuloksena voidaan todeta, että toimintaryhmälaki ei yksinään voisi tuoda ryhmittä paikalliseen toimintaan, jos mukana ei ole innostuneita luottamushenkilöitä. Järjestön kolmiportaisuus ja toimintaryhmän yhteys alue- ja liittotasolle olisi voinut tulla haasteelliseksi. Päätöksenteko liittokokouksessa olisi voinut vaikeutua, eikä olisi välttämättä valtakunnallista, jolloin järjestön valtakunnallisuusstatus hämärtyisi. Yhdistyksestä toimintaryhmään vaihtaminen olisi voinut vaatia suuria ponnisteluja ja siten hyödyt olisivat jääneet käyttämättä.

Toimintaryhmälaki olisi mahdollistanut kevyemmin hoidetun hallinnon, joka olisi voinut kasvattaa väärinkäytöksiä. Kevennytty hallinto olisi voinut innostaa mukaan kokemattomia yhdistystoimijoita, jolloin vastuukysymykset olisivat voineet tulla haastaviksi. Vaarana olisi voinut olla, että toimintaryhmän perustehtäviä ei kevennetyistä hallinnosta huolimatta olisi hoidettu ja että määräajan umpeutuessa paikallinen toiminta olisi voinut loppua kokonaan.

Toimintaryhmä olisi voinut olla vaivattomampi toimintamuoto ja kevennetty hallinto olisi antanut aikaa virkistystoiminnan ja paikalliseen edunvalvonnan organisoimiseen. Määräaikaisuus olisi mahdollistanut sitoutumisen yksittäiseen asiaan määräajaksi, kuten esimerkiksi silta- tai tiehankkeeseen. Määräaikaisuus ja kevyempi hallinto olisivat voineet madaltaa kynnystä tulla mukaan ja näin mukaan olisi voitu saada uusia luottamushenkilöitä. Myös perusrakenteiden perusteellinen ravistelu ja uudelleen organisointi olisi voinut tuoda intoa toimintaan.

Uhat	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - Paikallisyhdistyksen perustehtävät jäisivät silti hoitamatta. - Määräaika lopettaisi paikallisen toiminnan kokonaan. - Vastuukysymykset hämärtyisivät - Väärinkäytösten riskit kasvaisivat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimintaryhmälaki ei yksinään toisi ryhtiliikettä paikalliseen toimintaan. - Alue- ja liittotason päätöksenteko voisi vaikeutua. - Järjestön valtakunnallisuusstatus vähentyisi. - Yhdistyksestä toimintaryhmäksi muuttamisen vaatimukset.
Vahvuudet	Mahdollisuudet
<ul style="list-style-type: none"> - Vaivattomampi toimintamuoto antaisi aikaa paikalliseen virkistystoimintaan ja edunvalvontaan. - Mahdollisuus sitoutua yksittäiseen asiaan määräajaksi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uusien innostuneiden luottamushenkilöiden mukaan saaminen. - Perusrakenteiden ravistelu ja uudelleen organisointi toisi uutta intoa.

Kuvio 3. Toimintaryhmälain vaikutukset SKALin paikallisyhdistystoimintaan

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tulokset ja johtopäätökset

Valmisteilla ollutta toimintaryhmälakia ei tuotu eduskunnan käsittelyyn. Lakiehdotukseen suhtauduttiin pääosin myönteisesti, mutta sen todettiin vaativan vielä yksityiskohtaisempaa tarkastelua. Esimerkiksi toimintaryhmän määräaikaaisuutta kannatettiin, mutta kolmen vuoden toimikautta pidettiin lyhyenä. Hallituksen esityksessä todetaan, että uutta toimintaryhmälakia ei esitetä, koska siitä johtuvien järjestelmämuutosten rahoitusta ei ole voitu varmistaa (Eduskunta 2022a, Tervonen 2022.)

Tutkimusongelmana oli SKALin paikallisyhdistystoiminnan haasteet. Pää tutkimuskysymyksenä oli selvittää, olisiko valmisteilla ollut toimintaryhmälaki mahdollistanut kevyemmin organisoidun paikallistason toiminnan SKALissa. Työssä selvitettiin erityisesti sitä, olisiko näin organisoitu paikallinen toiminta antanut paremmat toimintaedellytykset kolmiportaisen organisaation paikallisiin tehtäviin edunvalvonnassa ja virkistystoiminnan järjestämisessä.

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että toimintaryhmälaki yksinään ei olisi tuonut selkeitä keinoja paikallisyhdistystoiminnan elävöittämiseksi, mikäli innostuneita ja aktiivisia luottamushenkilöitä on vähän. Vaikka toimintaryhmän hallinto olisi voitu hoitaa kevyemmin, myös siinä olisi tarvittu vastuuhenkilöitä. Mikäli innostuneita luottamushenkilöitä on, vapauttaa kevyemmin hoidettava hallinto kuitenkin aikaa ja resursseja muun toiminnan järjestämiseen.

Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla - luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmäläksi -raportti ei sisällä tietoa siitä, miten yhdistyksen muuttaminen toimintaryhmäksi olisi tapahtunut. Kaikki SKALin paikallisyhdistykset ovat rekisteröityneitä yhdistyksiä, joten tutkimuksessa ei saada selvyyttä, kuinka helposti yhdistyksen olisi voinut muuttaa toimintaryhmäksi. Mikäli toimintaryhmälaki tulevaisuudessa toteutuisi, se toisi matalamman kynnyksen erityisesti uusien vapaampien toimintaryhmien perustamiseen ja rekisteröimättömien yhdistysten toiminnan selkeyttämiseen.

Tutustuttuaan yhdistystoimintaa vahvasti tuntevien ja siihen liittyvien viranomaisien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kommenteista koottuun yksityiskohtaiseen lausuntotiivistelmään, opinnäytetyön tekijä ei näe, että toimintaryhmälakia omana lakina kannattaa tuoda jatkokäsittelyyn. Yhdistyslakia sen sijaan kannattaa kehittää palvelemaan yhdistysten muuttuvaa toimintaympäristöä entistä paremmin. Lisäksi yhdistystoiminnasta, yhdistyksen hallinnon järjestämisestä ja yhdistyksen perustamisen helppoudesta tulisi kansalaisia kuitenkin tiedottaa ja kouluttaa entistä paremmin.

7.2 Yhdistyslain muutoksilla helpotusta paikallisyhdistysten hallintoon

Tutkimuksen kohteena ollutta toimintaryhmälakia ei yhdistyslain muuttamisen yhteydessä esitetty, mutta yhdistyslain muut muutokset on tuotu eduskunnan käsittelyyn ja niiden ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2023. Marraskuussa 2022 käynnissä on asiantuntijakuuleminen. Kuten opinnäytetyön alussa todetaan, yhdistyslain muilla muutoksilla on vaikutuksia paikallisyhdistysten toimintaan ja erityisesti niiden hallinnon ja talouden järjestämiseen. (Eduskunta 2022a.)

Helpotusta on tulossa esimerkiksi yhdistyksen kirjanpidon järjestämiseen. Uuden lain mukaan yhdistykselle, jonka vuosituotot ovat enintään 30 000 euroa ja joka ei harjoita liiketoimintaa, sallittaisiin yhdenkertainen tilinpito. Tämän arvioidaan vähentävän myös pienten yhdistysten hallinnollisia kuluja. Tarkemmat säännökset annetaan valtioneuvoston asetuksella ja soveltaminen voi alkaa aikaisintaan 1.7.2023 alkavalla tilikaudella. (Eduskunta 2022a.)

Parhaillaan SKALissa kehitetään ja tuetaan paikallisyhdistystoimintaa. Jo vuonna 2010 tehdyssä raportissa tuodaan kuitenkin esille, että jäsenmäärän vähetessä paikallisyhdistysten yhdistymisille on tarvetta. Tämä tuo tarpeen myös yhdistysten purkamisille, jota yhdistyslain uusimisen yhteydessä pyritään keventämään. Yhdistyksen kokouksen päättäessä yhdistyksen purkautumisesta, on sen pitänyt valita selvitysmies hoitamaan yhdistyksen päättämiseen liittyvät toimet, mikäli kokouksessa ei ole voitu samalla käsitellä hallituksen laatimaa selvitystä yhdistyksen varoista. Jatkossa selvitysmiestä ei tarvitsisi valita. Lisäksi laki on ollut tulkin-

nanvarainen yhdistyksen purkamistoimien alkamisajankohdasta. Lakia selvennetään ja jatkossa purkamispäätöksessä voidaan päättää myöhemmästä purkamistoimien alkamisesta, eikä niitä tarvitse aloittaa heti. (Eduskunta 2022a.)

Korona-aikana on käynyt ilmi, että on ollut epäselvää, voiko hallitus tehdä päätöksiä esimerkiksi puhelin- tai sähköpostikokouksina tai muuten etäyhteyksiä hyödyntäen. Nyt tätä selkeytetään ja lakiin ehdotetaan kirjattavaksi, että yhdistyksen hallitus voi päättämänsä menettelytavan puitteissa päättää sille kuuluvasta asiasta. Päätösten kirjaaminen ja dokumentoinnin sisältö ja toteuttamistavat jätetään edelleen yhdistysten päätettäväksi. (Eduskunta 2022a.)

8 POHDINTA

8.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Tutkimus ja siten myös opinnäytetyö tulee toteuttaa hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla, jolle lainsäädäntö määrittelee rajat ja jota tutkija itse soveltaa tutkimusprosessissaan. Tutkijan tulee noudattaa rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkiessaan, tulosten tallentamisessa, esittämisessä ja arvioinnissa. Tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmissä tulee soveltaa tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä toimintatapoja. Tutkimustuloksia julkaistaessa tulee noudattaa avoimuutta ja vastuullista viestintää. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK 2022.)

Tutkijan tulee arvostaa toisten tutkijoiden tekemää työtä ja heidän julkaisuihinsa tulee viitata asianmukaisella tavalla. Tutkimuksessa syntyneet aineistot tallettaa vaatimusten mukaisesti ja tutkimuksen edellyttämät tutkimusluvut tulee hankkia. Joillakin aloilla vaaditaan lisäksi eettinen ennakkoarviointi. Tutkijan tulee pidättäytyä kaikista arviointi- ja päätöksentekotilanteista, mikäli on syytä epäillä hänen olevan esteellinen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK 2022.)

Opiskelija perehtyi huolellisesti opinnäytetyön aiheeseen ja selvitti henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät periaatteet. Ennen opinnäytetyösopimuksen tekoa toimeksiantajan kanssa, opiskelija selvitti toimeksiantajan raporttien käyttöön liittyvät luvat ja tiedotti toimeksiantajaa työn julkisuudesta. Asiantuntijan sähköpostiviestin käyttämisestä lähteenä sovittiin sähköpostitse asiantuntijan kanssa etukäteen. Työn aineistoja säilytettiin ja työtä tehtiin opiskelijan kotikoneella, johon vain hänellä on pääsy. Opiskelija tiesi työtä aloittaessaan, että opinnäytetyö tarkistetaan plagiaatintunnistusjärjestelmässä ja että työ on julkinen asiakirja.

Opinnäytetyön tulokset nojaavat tutkimusaiheistoon. Lausuntotiivistelmää ja lakiehdotusta tutkittaessa keskiössä pidettiin toimialajärjestön toimintaympäristö. Opinnäytetyön tekijä tiedostaa pitkän järjestötyökokemusten ohjanneen häntä tutustumaan käytännön läheisesti aineistoon ja sen väistämättä vaikuttaneen lausuntoihin tutustumiseen. Tutkimusaineistoon on kuitenkin tutustuttu siinä laajuudessa, että sillä ei ole ollut vaikutuksia tutkimuksen tuloksiin.

8.2 Opinnäytetyön onnistumiset ja kehittämiskohteet

Opiskelijan tavoitteet opinnäytetyön tekemisestä työnantajan todelliseen tarpeeseen, toteutuivat osittain. Kiinnostusta toisenlaiselle teemalle olisi ollut, mutta työn julkisuus vaikutti aiheen valintaan. Opinnäytetyön aiheen valinta onnistui lopulta hyvin. Aihe oli kiinnostava ja se lisäsi motivaatiota työn tekemiseen. Aiheen toimintaympäristö ja teema olivat tutut, joten tutkimuskysymyksen valinta, tavoitteiden asettaminen, aiheen rajaaminen ja teorian soveltaminen toimeksiantajan toimintaan onnistuivat hyvin. Ehkä työtä olisi voinut rajata vielä tarkemmin ja keskittyä tarkastelemaan esimerkiksi toimintaryhmälain vastuukysymyksiä.

Kesällä tehtyä suunnitelmaa oli syksyllä helppo tarkentaa ja jatkaa opinnäytetyöksi. Prosessin puolivälissä määräpäivät olisivat voineet olla aiemminkin, jolloin keskittyminen aiheeseen olisi ollut lyhyemmällä aikajaksolla ja näin työ olisi voinut valmistua aiemmin. Jo työn suunnitteluvaiheessa oli selvää, että lain ollessa valmisteilla, on sillä vaikutuksia opinnäytetyön aikatauluun, mutta myös sisältöön. Arvioitu aikataulu hallituksen esityksen jättämisestä viikolla 38 ei toteutunut. Esitys tuli eduskuntaan viikolla 40, eikä se sisältänyt esitystä toimintaryhmälaista, joten työn kokonaisuus rakentui vasta tämän jälkeen. Työn aikataulun laatiminen onnistui kuitenkin hyvin ja siinä huomioitiin edellä mainitut muutokset.

Tutkimukseen olisi voinut haastatella esimerkiksi lausunnon antanutta asiantuntijaa tai tutustua aiheesta kirjoitettuihin artikkeleihin eri järjestöjen julkaisuissa. Lisäksi SKALin paikallisyhdistysten luottamushenkilöiden tai SKALin toimihenkilöiden haastattelut olisivat voineet tuoda uusia näkökulmia työhön. Nämä olisivat olleet hyödyllisiä myös SKALin paikallisyhdistystoiminnan kehittämisessä. Tutkimusta olisi voinut suunnata toimialajärjestökenttään ja perehtyä esimerkiksi, miten Suomen Yrittäjien paikallisyhdistyksissä hallinto hoidetaan ja miten alueorganisaatio tai valtakunnallinen taso tätä tukevat.

Opiskelija teki työtä yksin ja otti vasta loppuvaiheessa mukaan kolme ystävää ja toimeksiantajan edustajan kommentoimaan työtä. Tämä vaihe olisi ollut hyvä toteuttaa aikaisemmin. Näin työtä olisi voinut kohdistaa ja tarkentaa niin, että kokonaisuus hahmottuisi myös ulkopuoliselle selkeämmin.

Opiskelija tutustui laajasti lakiesityksestä annettuihin lausuntoihin, joista hän on oppinut kunkin lausunnonantajan näkökulmia yhdistystoimintaan. Tutustuessaan aineistoon, opiskelija on oppinut uutta myös lakien uudistusprosessista. Työ rajattiin koskemaan vain toimintaryhmälakia, mutta koska se oli valmisteilla yhdistyslain uudistamisen yhteydessä, on myös muut yhdistyslain muutokset tulleet opiskelijalle tutuiksi.

8.3 Opinnäytetyön hyödynnettävyys sekä jatkotutkimusaiheet

Oikeusministeriön työryhmä on tehnyt hyvää työtä. Lainvalmistelutyöhön on osallistunut esimerkiksi kyselyn kautta paljon kansalaisia. Lisäksi lausunnonantajat ovat perehtyneet lakiesitykseen ja antaneet kokemuksensa valmistelutyön. Tehty työ kannattaa hyödyttää ja yhdistyslakia kehittää niin, että se palvelisi arvokasta kansalaistoimintaa entistä paremmin. Mielenkiintoisena jatkotutkimusaineena olisi tutkia, mitä toimintaryhmälain valmisteluaineistolle tapahtuu. Miten laajasti ja pitkään tehty lain valmistelutyö ja siitä saatu tieto hyödynnetään ja sovelletaan kansalaistoiminnan toimintaedellytysten kehittämisessä.

Toimintaryhmälakia ei esitetty, mutta yhdistyslaki uudistuu. SKALin kannattaa tutkia yhdistyslain muutosten yksityiskohdat tarkasti ja hyödyntää ne paikallisyhdistystoiminnan kehittämisessä. Huomioitavaa on, että pitkään yhdistystoiminnassa mukana olleiden tietotaito hallinnon järjestämisestä voi perustua vanhoihin toimintatapoihin ja voivat näin kuormittaa turhaa paikallisyhdistysten hallintoa. Siksi järjestön juristien ja paikallisyhdistyksiä tukevien toimihenkilöiden kannattaa perehtyä yhdistyslain vaatimuksiin kokonaisuutena.

Tutkimuksessa SKALin aineisto oli laaja ja tuore ja sen pohjalta nykytilan kuvaus onnistui hyvin. Sen mukaan joissakin SKALin paikallisyhdistyksissä yhdistyksen hallinnon järjestäminen nähdään kuormittavana ja vaikeana. Mielenkiintoista olisi selvittää yksityiskohtaisemmin ja syvemmin, miksi hallinnon järjestäminen koetaan kuvatulla tavalla. Tulosten pohjalta tukea ja koulutusta voitaisiin suunnata entistä paremmin tarpeeseen. Myös paikallisyhdistysten jäsenmäärät ja nykytilat seutukunnittain olisi mielenkiintoista selvittää. Toimijat voisi koota yhteen ja pohdita, olisiko yhteistyölle tai jopa yhdistysten yhdistämiselle mahdollisuuksia.

LÄHTEET

Eduskunta 2022a. Hallituksen esitys HE 200/2022 vp. Viitattu 15.10.2022 https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_200+2022.aspx

Eduskunta 2022b. Yhdistyslain muutos. Viitattu 23.9.2022 https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/yhdistyslain-uudistaminen.aspx

Kansalaisareena 2022. Kolmannen ja neljännen sektorin vapaaehtoistoiminta. Viitattu 21.11.2022 <https://kansalaisareena.fi/verkkoareena/kolmannen-ja-neljannen-sektorin-vapaaehtoistoiminta/>

Kansalaisyhteiskunta 2022. Viitattu 24.9.2022 <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/suomalainen-kansalaisyhteiskunta/>

Lydman, K., Kemppinen, S., Laaksonen, L. & Lahti, I. Yhdistys ja säätiö: Oikeudelliset kysymykset, tilinpäätös, verotus ja hallinto (3. uud. p.). Helsinki: Tietosanomaa.

Niemivuo, M. 2020. Lainvalmistelu – oikeudelliset perusteet ja käytäntö. Helsinki: Hansaprint 2020.

Oikeusministeriö 2022a. Kysymyksiä ja vastauksia koronasta. Viitattu 23.11.2022 <https://oikeusministerio.fi/kysymyksia-ja-vastauksia-koronasta>

Oikeusministeriö 2022b. Tule mukaan helpottamaan yhdistyslakia ja yhteisöllistä kansalaistoimintaa. Viitattu 24.9.2022 <https://oikeusministerio.fi/-/tule-mukaan-helpottamaan-yhdistyslakia-ja-yhteisollista-kansalaistoimintaa>

Oikeusministeriö 2022c. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla. Viitattu 27.7.2022 <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM005:00/2019>

Oikeusministeriö 2022d. Yhteisöllistä kansalaistoimintaa halutaan edistää. Viitattu 4.9.2022 <https://oikeusministerio.fi/-/yhteisollista-kansalaistoimintaa-halutaan-edistaa>

Paikallisyhdistystoiminnan vahvistaminen – paikallisyhdistyskysely 2021-loppu-raportti. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry.

Paikallisyhdistykset 2020 – Kohti uudenajan paikallisyhdistystoimintaa -raportti. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry 2022a. Sinulle sopivin yhdistys. Viitattu 7.11.2022 <https://www.skal.fi/fi/julkinen-sivusto/skal/tule-jaseneksi/sinulle-sopivin-yhdistys>

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry 2022b. Toiminta-ajatus ja arvot. Viitattu 7.11.2022 <https://www.skal.fi/fi/julkinen-sivusto/skal/toimintamme/toiminta-ajatus-ja-arvot>

Suomen perustuslaki 11.6.1999 § 2:13. Viitattu 11.10.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Suomen Yrittäjät 2022. Toimialajärjestöt. Viitattu 23.11.2022. <https://www.yrittajat.fi/yrittajajarjesto/tietoa-yrittajista/toimialajarjestot/>

Tervonen, M. 2022. Erityisasiantuntija. Oikeusministeriö. Toimintaryhmälain valmistelusta. Yksityinen sähköpostiviesti 12.10.2022. Viestin saaja: Mervi Saukko-riipi

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos.). Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK 2022. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 21.11.2022 <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/HTK-ohje-2012#HTK>

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä (4. uud. p.). Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuorinen, T. 2013. Strategiakirja: 20 työkalua. Helsinki: Talentum.

Yhdistyslaki 26.5.1989/503. Viitattu 30.9.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>

Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla – työryhmän mietintö. Lausuntotietvistelmä. Viitattu 25.9.2022 https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/807fafbd-3c9e-436b-b38e-e49593aada2d/460da3b2-7bc2-4f6d-ba0f-1d90b7ec5887/YHTEEN-VETO_20211126082016.PDF

Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla: Luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmäläiksi. Viitattu 25.9.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162854/OM_2021_8_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y